

De sprookjes van ome Henk

Frans Matser

Met het aantreden van de nieuwe ‘oude’ minister van Defensie waait er gelijk een frisse wind door het vermolmde ministerie. Want deze oude vos heeft gelukkig nog heel wat trucs in de doos zitten om onze armlastige en zwaar ondervulde organisatie toch met veel elan door de woelige tijden te loodsen. Hij weet bijvoorbeeld donders goed dat de Tweede Kamer en de media zich – net als kleine kinderen – graag in slaap laten sussen met fantasievolle sprookjes.

Daarbij beheerst hij als geen ander een van de belangrijkste principes van het militair optreden: de afleidingsmanoeuvre. Dat is een actie waarbij je de aandacht van de tegenstander verlegt naar een deel van het gevechtveld waar niets gebeurt. De tegenstander geeft daar dan al zijn vuur op af en is door zijn munitie heen als de hoofdaanval komt. Onze ome Henk beheerst deze gevechtsvorm tot in de puntjes en weet dat sprookjes daarbij heel nuttig zijn. Dus slechts enkele dagen na zijn aantreden lanceerde hij een plan om alle militairen op korte termijn een cursus over diversiteit te laten ondergaan. Nou is meer diversiteit zeker wenselijk in onze krijgsmacht, die nog steeds gedomineerd

wordt door heteroseksuele, christelijk-culturele witte mannen (zoals ik). Dus aandacht voor dit onderwerp is zeker terecht, maar daar ging het Henk natuurlijk helemaal niet om. Want hij weet donders goed dat geld uittrekken voor diversiteitscursussen voor tienduizenden medewerkers – terwijl diezelfde medewerkers geen goede spullen en geen fatsoenlijk salaris krijgen – een voorspelbare tegenreactie geeft. Dat is gewoon gebruik maken van de piramide van Maslow. De meeste militairen willen eerst fatsoenlijk materiaal, omdat het nu eenmaal om hun leven kan gaan als ze moeten vechten; daarna een fatsoenlijk salaris, omdat ze ook hun gezin moeten onderhouden, en daarna willen ze pas nadenken over diversiteit.

De voorspelbare storm aan reacties op het diversiteitplan op sociale media en in de kranten had het gewenste effect. In de week daarna, waarin de details van de defensiebegroting bekend werden, ging het onder de defensiewerknemers en de deskundigen alleen maar over het wereldvreemde sprookje van ome Henk en niet meer over de 4 miljard waarvan de Commandant der Strijdkrachten en de vorige minister hadden

gezegd dat we die minimaal – ik herhaal: minimaal – nodig hadden om Defensie weer enigszins op orde te krijgen. Scoren met sprookjes is eenvoudig. *Mission complete?*

Zeker niet! Want de problemen van Defensie zijn nu eenmaal structureel van aard. Dus met één incidentele afleidingsmanoeuvre ben je nog lang niet klaar. Dat beseft ome Henk dondersgoed. Er moet een waar campagneplan (sprookjesboek) bedacht worden met meerdere speerpunten en routes, die uiteindelijk tot het doel leiden. En dat doel is natuurlijk de aandacht afleiden van alles wat er de laatste jaren fout is gegaan door de extreme bezuinigingen bij Defensie. Dus zodra de knap gecreëerde stofwolken rond de diversiteitcurcus zijn opgetrokken, wordt de volgende sprookjespijl uit de koker van ome Henk gelanceerd.

Ome Henk wil plotseling een preventieve drugstest invoeren, koppen de kranten. Ook hier buitelen de voor- en tegenstanders in de sociale media en de kranten over elkaar heen. Alle defensievolgers verschieten hun kruut op dit onderwerp. Voor- en tegenstanders nemen elkaar op hoge toon de maat. Briljant gevonden, ook al is het onderwerp zelf in het geheel niet nieuw, want tien jaar geleden kwam de toenmalige staatssecretaris ome Cees 'sjekkie' van der Knaap met een soortgelijk plan. Van dit plan werd in de jaren daarna niets meer vernomen, gewoon omdat de juridische basis ontbreekt om mensen – want militairen zijn ook mensen – zonder enig bewijs ergens van te beschuldigen en daarbij zonder enige grond van verdenking hun lichamelijke integriteit te schenden om het bewijs (eventueel) te leveren. Ome Henk weet dat natuurlijk. Hij was in de tijd van ome Cees diens baas en heeft, anders dan zijn partijgenoot Mark, een ijzersterk geheugen. Dat blijkt maar weer. Want het plan zorgde toen en nu voor veel reuring en leidt daarmee perfect af van waar het echt om gaat: het verhullen van geldgebrek en personele ondervulling.

Ondervulling is nog een extra sprookje waard in de *roadmap* naar verwarring. Daarvoor kun je je heden ten dage het best bedienen van de

moderne versie van het sprookje: *fake news*. Ons lichtend voorbeeld, oom Donald uit de VS, heeft deze aanpak de laatste jaren in hoge mate geperfectioneerd. Dus waar iedereen, inclusief Defensie zelf, al jarenlang spreekt over 9000 vacatures, gooit ome Henk er nog maar eens een sprookje tegenaan. Hij laat een infographic-filmpje maken waarin staat dat er helemaal geen 9000 vacatures zijn... want er zijn maar 3600 lege functies gepubliceerd. De overige lege werkplekken zijn namelijk 'openingen'. 'Wat zijn openingen?', vraagt u zich misschien af. Maar dat wordt in het infographic-filmpje gelukkig uitgelegd. 'Openingen' zijn vacatures die geen vacatures zijn. Bijvoorbeeld omdat we toch geen geld hebben om de mensen die erop zouden moeten werken salaris te betalen. Briljant! Want als we 3600 vacatures niet kunnen vullen dan krijgen we 9000 vacatures ook niet gevuld. Eureka! En omdat we (veel) geld tekort hebben, komt dat eigenlijk allemaal prima uit. De meeste vacatures zijn dus gewoon openingen en zijn dus financieel gezien gewoon een geluk bij een ongeluk! Ieder nadeel heeft zijn voordeel. En zo loopt ook deze alternatieve werkelijkheid weer goed af en leven de Kamerleden en journalisten nog lang en gelukkig. Kunt u het nog volgen?

Gelukkig. Want om eerlijk te zijn begin ik me toch een beetje zorgen te maken. Stel je voor dat er na een jaar formeren begin 2022 een regering komt en we krijgen in plaats van deze interimmer weer een gewone minister van Defensie. Dan moet ome Henk het veld ruimen. Dan valt er daarna natuurlijk om de haverklap een lijk uit de kast. Wie is er dan nog in staat om fier met een vlag op onze defensiemodderschuit zonder te zinken de haven uit te varen? Wat zegt u? De gebroeders Grimm? Ik moet toegeven dat die ook heel bedreven waren in het vertellen van sprookjes. Maar de sprookjes van ome Henk zijn beter. Er is geen zandman die hem overtreft bij het strooien van zand in parlementaire en journalistieke ogen. Ik voorspel u: de sprookjes van ome Henk, we gaan ze nog heel hard missen. ■